

GLAS SLOVENIJE

THE VOICE OF SLOVENIA

novice in zanimivosti iz slovenije, o slovincih v avstraliji in po svetu
news from slovenia, about slovenians in australia and around the world

ZA OBSTOJ SLOVENSKEGA JEZIKA IN KULTURE - ZA •IVLJENJE SLOVENSKE SKUPNOSTI V AVSTRALIJI - ZA VSE SLOVENCE!

Leto 10 / št. 183-184 - november december 2002 Sydney - Avstralija <http://www.glasslovenije.com.au>

Naj se vam v prvih trenutkih novega leta začno izpolnjevati skrite •elje, naj vas vso leto spremlja smeh in veselje.

Voditelji evropske petnajsterice v Köbenhavnu povabili tudi Slovenijo

Na köbenhavnskem vrhu je vseh deset pristopnic sprejelo končno ponudbo EU, ki bo od 1. maja 2004 povezovala 25 članic Köbenhavn. Po skoraj petih letih pogajanj in •e skoraj dramatičnih zaostritvah zaradi nepopustljivosti poljskih pogajalcev so v znamenje soglasja s ponudbo Evropske unije sedli k omizju z voditelji sedanje petnajsterice še najvišji predstavniki vseh desetih dr•av, ki bodo s 1. majem 2004 postale polnopravne članice EU - Cipra, Češke, Estonije, Latvije, Litve, Mad•arske, Malte, Poljske, Slovaške in Slovenije.

Tako je namesto nekajletnega odmika v•lanitve, kot je kazalo v najbolj kritičnih trenutkih, ob zaključku köbenhavnskega zasedanja Evropskega sveta bilo le za poldrugo uro zamude.

Vodja slovenske delegacije, sedanji predsednik Janez Drnovšek, je po koncu pogajanj pojasnil, da jim je uspelo zadnji dan s pogajanjem zagotoviti dodatnih 65 milijonov evrov finančne pomoči oziroma olajšav, tako da bomo v prvih treh letih članstva iz bruseljske blagajne letno dobili za 80 milijonov evrov več, kot bomo vanjo vplačali.

Sicer pa na köben-havnskem vrhu niso bile v središču pozornosti nove članice EU, temveč Turčija. V sklepni listini so ji namreč obljubili samo to, da se bodo decembra leta 2004 odločili o začetku pristopnih pogajanj z njo. Pač pa so spodbudno znamenje poslali balkanskim dr•avam, ki jih bo Grčija kot naslednja predsedujoča povabila na vrh v Solunu.

Branko Maksimovič

Ena Evropa

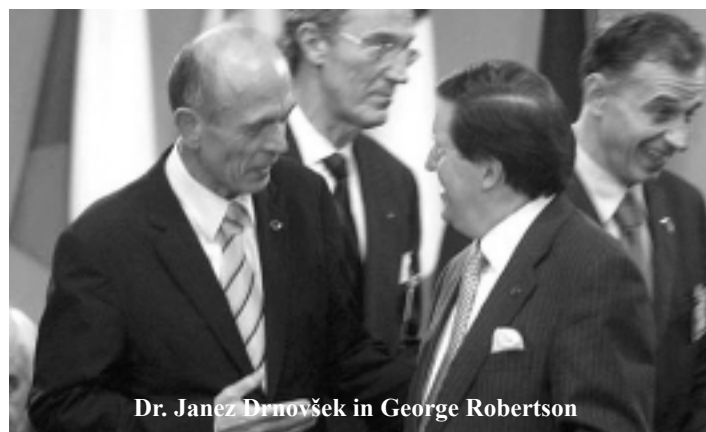

Novi predsednik RS dr. Janez Drnovšek prevzel dr•avniške posle od Milana Kučana

**VRH ZVEZE NATO V PRAGI
Slovenija dobila zgodovinsko povabilo v Zvezo NATO**

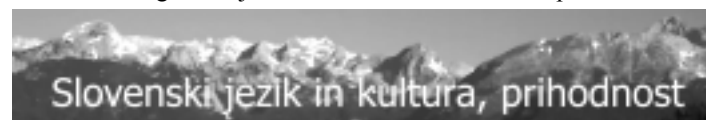
”Konsenz zveze NATO je dose•en: k pristopnim pogajanjem z zavezništvom vabimo Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Litvo, Romunijo, Slovaško in Slovenijo.” S temi besedami je generalni sekretar zveze NATO George Robertson 21. novembra ob 9.55 na vrhu zveze NATO v Pragi sporočil odločitev o doslej najobse•nejši širitvi zaveznštva v

Dr. Janez Drnovšek in George Robertson

zgodovini. Po njegovih besedah gre za odločitev ključnega pomena.

“Kandidatke so delale trdo, da bi izpolnile zelo zahtevne standarde zaveznštva in sprejeti so morale te•ke in trde odločitve,” je dejal Robertson, ki je obenem poudaril, da NATO nikoli ni bil ekskluzivna organizacija in da so vrata zaveznštva odprta.

Preberite si zgodbe o naših medijih in sodelujte!

**Ste pogledali datum izteka naročnine na kuverti? Je čas za obnovo ?
Bodite pozorni na novi naslov, spodaj!**

SLOVENIAN MEDIA HOUSE – GLAS SLOVENIJE P.O. Box 191 Sylvania Southgate 2224
Telefon + 61 2 9522 9911 Fax + 61 2 9522 9922 E-mail: ovenia@zeta.org.au

G'day,
predvsem vam •elim vsem skupaj prijetno mirno in zdravja polno Novo leto. •elim, da se vam uresničijo vse drobne •elje, da pozabite na stare slovenske prepire, da gojite slovensko besedo in običaje. Obiskujte slovenska društva, cerkve in klube, saj brez vas je njihova usoda dokaj •alostna. •alostno je, ko človek gleda te naše slovenske mavzoleje, ki so jih zgradile vaše pridne roke, prazne, brez otroškega •iv•ava in dokaj •alostne bodočnosti. Pa kozarček rujnega popijte in ne samo kisló vodo, ko zaidete v te naše hrame.

V tej povečani številki boste lahko prebrali veliko zanimivosti. Predvsem se mi je zdelo pomembno, da vam prika•em kaksno bo slovensko sosedstvo in v kakšno dru•ino smo vključeni od zgodovinskega 13. decembra, dotaknil sem se kluba Triglav, saj je v zvezi z njim veliko govoric, preverjenih ali nepreverjenih. Čas bo pokazal ali je bila njihova odločitev pravilna.

Prebrali boste prispevke naših raziskovalcev, prispevke medijskih in šolskih delavcev, ki se na veliko trudijo, da slovenska beseda še vedno prihaja v vaše domove in še veliko drugih zanimivosti.

Ob tej prilo•nosti bi se rad zahvalil vsem, ki pošiljate in pripravljate prispevke v upanju, da se bo vaše delo še okrepilo v novem letu. Sočasno pa vabim nove obraze naše skupnosti, da se oglasijo.

Opa•am, da se marsikdo neupravičeno razburja, čes ničesar o nas ni v časopisu, več je napisanega o komu drugemu in da sem pristranski, ja dragi moji, potrebno se je vvesti in kaj napisati, ter morda poslati tudi kakšno fotografijo.

Opravičiti se moram tudi za zamudo, ki je nastala iz različnih tehnično delovnih razlogov vključno z enomesečnim potovanjem o katerem boste prebrali v naslednjih številkah še veliko zanimivega. Naslednja številka bo izšla ob pravem času torej v prvih dneh februarja. Torej pošljite kaj zanimivega, da bo ostalo zapisano v zgodovini naše avstralske Slovenije.

V naslednjih mesecih bomo imeli kar nekaj obiskov iz Slovenije. Pripravite se na razprave in povprašajte predstavnike vlade o vsem kar vas zanima, predvsem pa ne pozabite na to, da smo za ohranitev slovenstva najprej odgovorni mi in šele nato Slovenija.

Pa lep dan vam •elim

Florjan

Sporočilo ministra za zunanje zadeve in glavnega pogajalca za vstop Slovenije v Evropsko unijo dr. Dimitrija Rupla ob koncu pogajanj z EU

- 1.) Slovenija je danes, 13. decembra 2002, uspešno sklenila pogajanja o članstvu v EU. Rezultat pogajanj je v skladu s pričakovanji in v skladu z dolgoročnimi interesi Slovenije. V zadnjih tednih pogajanj je Slovenija izboljšala svoj položaj med kandidatkami.
- 2.) Z vključitvijo v Evropsko unijo se za slovensko zunanjo politiko začne drugačno obdobje, na katero se je pripravljala vse od odločitve Slovenije, da kandidira za vstop v Unijo. Slovenija bo tudi poslej delovala v skladu s svojimi nacionalnimi interesi, vendar okrepljena z močjo in ugledom Evropske unije. Evropska unija je ena najbolj uspešnih integracij v zgodovini Evrope. Slovenija je zadovoljna in ponosna, da je udele•ena v zgodovinskem dogajanju zdru•evanja Evrope.
- 3.) Včlanitev Slovenije v Evropsko unijo bo vplivala na širitev mo•nosti in prilo•nosti za uveljavitev, napredek in razvoj na gospodarskem, akademskem, znanstvenem, kulturnem, političnem in drugih področjih.
- 4.) Z včlanitvijo v Unijo se bo naš svet povečal. Dr•avljani Slovenije bodo enakopravno doma v vseh 25 dr•avah članicah od Velike Britanije do Grčije, od Baltika do Jadrana, od Pariza do Ljubljane.
- 5.) Evropska unija bo omogočila dr•avljanom Slovenije enakopravno udele•bo v evropskih in svetovnih procesih. Hkrati to pomeni tudi nova pričakovanja do Slovenije, nove izzive, nova tekmovanja. Slovenija bo morala poskrbeti, da se bo v teh procesih slovenska identiteta utrdila in obogatila. Poleg slovenske bodo Slovenci pridobili tudi močnejšo evropsko identiteto.
- 6.) S članstvom v Evropski uniji bo Slovenija svoje zunanje politične cilje in naloge uresničevala v spremenjenih razmerah. Slovenski dr•avljani se bodo lahko neposredno obračali na različne evropske ustanove, od diplomatsko konzularnih in sodišč do različnih finančnih ustanov.
- 7.) Slovenska diplomacija bo intenzivneje sodelovala z drugimi evropskimi diplomacijami in pri usklajevanju skupne evropske zunanje in varnostne politike in se tako še aktivneje vključila v mednarodne tokove. Obenem bo lahko s svojimi izkušnjami, posebno tistimi, ki temeljijo na poznavanju razmer v JVE, pozitivno prispevala k vlogi Evropske unije v tej regiji. Slovenija in njena diplomacija si bosta prizadevali, da bo tudi pred dr•avami, ki jih tokratna širitev sicer ni zajela, jasna evropska prihodnost.

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o dr•avljanstvu

V Uradnem listu Republike Slovenije št. 96/02 je bil objavljen Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o dr•avljanstvu Republike Slovenije, ki ga je Dr•avni zbor Republike Slovenije sprejel 25.10.2002 in ki je začel veljati 29.11.2002.

Zakon prinaša tudi novost, kar zadeva pridobitev dr•avljanstva Republike Slovenije za osebe slovenskega porekla.

Priglasitev v dr•avljanstvo Republike Slovenije (2. člen zakona) - oseba, rojena v tujini, katere eden od staršev je bil ob njenem rojstvu slovenski dr•avljan, se bo po novem lahko priglasila v dr•avljanstvo Republike Slovenije do dopolnjenega 36 leta starosti (do sedaj je bila starostna omejitev za priglasitev 23 let). Navedeno med drugim pomeni, da bo Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije v vseh tistih primerih, ko je oseba •e vložila vlogo za sprejem v slovensko dr•avljanstvo na podlagi izredne naturalizacije, se pa v skladu s spremembo zakona v dr•avljanstvo lahko priglasijo, o tem obvestilo stranko. V kolikor bo zainteresirana oseba izjavila, da se •eli priglasiti v dr•avljanstvo Republike Slovenije, bo njena izjava skupaj z izpiskom iz rojstne (in poročne) matične knjige odstopljena pristojni upravni enoti zaradi naknadnega vpisa v rojstno matično knjigo.

Obisk komisije Dr•avnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

V času od 6. do 17. februarja 2003 prihaja na obisk k slovenski skupnosti v Avstraliji delegacija Komisije Dr•avnega zbora Republike Slovenije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Delegacijo bo vodil predsednik komisije Franc Pukšič, v njej pa bosta še poslanca Jo•e Avšič in dr. Janez Podobnik, skupaj s strokovnim sodelavcem komisije in predstavnik Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Delegacija bo obiskala Melbourne, Adelaide, Canberro in Sydney.

Slovenija in Avstralija podpisali sporazum o socialni varnosti

Dunaj, (STA) -

Slovenski veleposlanik v Avstriji Ernest Petrič in veleposlanik Avstralije Max William Hughes sta v prostorih slovenskega veleposlaništva na Dunaju podpisala sporazum o socialni varnosti med slovensko in avstralsko vlado, ki bo začel veljati v drugi polovici prihodnjega leta. Na podlagi podpisanega sporazuma, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, bo mogoče seštevati zavarovalne dobe oz. dobe prebivanja za pridobitev pravice do pokojnine. Prav tako bo odslej mogoče izplačevati pokojnine v drugo dr•avo pogodbenico, so sporočili z ministrstva za delo, dru•ino in socialne zadeve.

Slovenska stran je v besedilo sporazuma vključila tudi določbo, ki omogoča seštevanje pokojninske dobe, dopolnjene v tretjih dr•avah, s katerimi ima Slovenija sklenjen bilateralni ali multilateralni sporazum o socialni varnosti. Ker je avstralska stran tako seštevanje dob iz tretjih dr•av izrecno omejila oziroma v slovenskem primeru od tega načela odstopila, velja določba le za slovenske dr•avljane.

Pokojnine, pridobljene na podlagi seštevavanja dob, se bodo odmerjale po pravilu sorazmernosti.

Novoletna poslanica predsednika republike Slovenije dr. Janeza Drnovška

Spoštovane Slovenke in Slovenci, dr•avljanke in dr•avljani,

novoletni čas je vedno tudi čas za oceno in presojo vsega doseženega in za nove načrte: ob prehodu iz starega v novo leto poskušamo nekako izmeriti, kje smo, do kod smo prišli, in kaj nas še čaka. To velja za naša osebna •ivljenja, za delo, ki ga opravljamo, pa tudi za dr•avo, ki ji pripadamo in s katero •elimo biti vsi v tvornem, interaktivnem odnosu, saj skozi njo in njene institucije uresničujemo skupne interese, ki nam zagotavljajo blagostanje, urejeno medsebojno so•itje in zaupanja poln pogled v prihodnost.

Hkrati so bo•ični in novoletni prazniki prilo•nost, da se za kratek čas umaknemo v zasebnost ter pozabimo na manj prijetne skrbi in te•ave, s katerimi se moramo sicer pogosto soočiti in spopadati. Dr•avne in javne zadeve se nam zde v teh dneh, bolj kot sicer, odmaknjene in tako je seveda tudi prav in normalno. Praznični trenutki sproščenosti in veselja so namenjeni predvsem nam in tistim, ki jih imamo najraje Radostno razpolo•enje, ki se mu lahko predajamo, pa nas

hkrati povezuje še z mnogimi drugimi ljudmi, tudi neznanimi, saj bi bili te•ko zares veseli, ce ne bi občutili veselja tudi vsepovsod okoli nas.

Občutim prijetno dol•nost, da voščim in nazdravim prav vsakemu med vami ter se vam tudi s tem oddol•im za izkazano zaupanje, ki mi bo v veliko oporo pri opravljanju prevzetih dol•nosti in obveznosti.

Nalo•ene so mi zahtevne naloge in izzivi, s katerimi se nameravam soočiti s pomočjo svojega znanja in izkušenj, predvsem pa trdne zavesti in prepričanja o pomenu in posledicah velikih skupnih odločitev za •ivljenje in delo vsakega posameznika: z njimi sebi in svojim potomcem krojimo naš danes in jutri ter ustvarjamo nove prostore, v katerih bo lahko vsakdo uresničeval svoja hotenja in stremljenja. Prizadeval si bom za takšno ozračje, v katerem bo mo•no polno vključiti razvojne zmogljivosti slovenske dru•be in vseh njenih posameznikov. Pri tem bi si morali prizadevati ne samo za doseganje čimvečjega blagostanja, temveč tudi za spoštovanje vrednot.

Vseprisotni procesi globalizacije so nedvomno prvovrsten izziv, ki terja našo največjo občutljivost in pozornost, saj globalizacija ne preplavlja le svetovne politike in gospodarstva, ampak •e kar na vsakem koraku vstopa v naše domove in v naše medsebojne odnose. Nočemo in si ne •elimo, da bi nas negativni učinki globalizacije prekomerno prizadeli. Zato se moramo nanjo odzivati dejavno in preudarno, le tako jo bomo lahko tudi v njenih manj prijetnih pojavih obvladovali ter se izognili nekaterim njenim razdiralnim učinkom. V primerih pa, ko takšni učinki in posledice vendarle nastopijo, mora biti skrb za omilitve takšnih posledic ena glavnih nalog nosilcev dr•avne oblasti. Prav poudarjena občutljivost za socialne stiske in probleme bi morala postati ena temeljnih značilnosti in odlik slovenske dr•ave.

V zadovoljstvo mi je, ker se je Slovenija, in z njo velika večina njenih dr•avljank in dr•avljanov, za takšen pogled in pristop zavestno določila •e z osamosvojitvijo in je na poti odpiranja v svet prišla •e tako daleč, predvsem pa, ker si takšne poglede in vzpodbudna pričakovanja povečini med seboj delimo. To dokazuje voljo, moč in samozavest vseh nas, da lahko sodobna dogajanja v svetu ne le spremljamo, ampak se jih tudi udele•ujemo z enakovrednimi vlogami in nalogami.

Praški in koebenhavenski vrh tik pred koncem minevajočega leta sta bila v tem pogledu mejnika na naši skupni poti afirmacije v mednarodni skupnosti in dobra popotnica, ki naj spremlja naša prizadevanja in napore vnaprej. Prepričan sem, da kot slovenske dr•avljanke in dr•avljani •e zaznavate in razpoznate pomen in daljnose•nost tektonskih sprememb, ki jim oba dogodka na široko odpirata vrata, sprememb, ki nas bodo kot dru•bo in posameznike nedvomno navdale z novim elanom in novimi ambicijami. Prilo•nosti, ki nam jih včlenitev v mednarodne povezave in partnerstvo z najrazvitejšimi dr•avami ponuja bodo, če jih bomo znali prav izkoristiti, za nas v vseh pogledih spodbudne, gospodarsko, socialno in kulturno.

Zato vam •elim, spoštovane dr•avljanke in dr•avljani, iskreno zagotoviti svoje trdno prepričanje, da je naša pot premišljena in pravilno zastavljena, da je vredno in nujno na njej vztrajati, in da je tudi ta zavest lahko del našega skupnega, pa tudi osebnega zadovoljstva, ki pritiče novoletnemu času.

Z najboljšimi •eljami za vašo srečo, zdravje in doseganje uspehov, ki si jih •elite, vam nazdravljam v našem skupnem prazničnem počutju.

Dr. Janez Drnovšek

**Veleposlaništvo
Republike Slovenije
Canberra**

Odpravnik poslov:

Bojan Bertonec

Tretji sekretar:

Andrej Gregor Rode

Advance Bank Centre
6/60 Marcus Clarke Street
Canberra City

Telefon: (02) 6243 4830

Fax: (02) 6243 4827

Embassy of

Republic of Slovenia

P.O.Box 284 Civic

Square

Canberra ACT 2608

Domača stran na internetu:

http://

slovenia.webone.com.au

E-mail: [vca@mzz-](mailto:vca@mzz-dkp.gov.si)

dkp.gov.si

Veleposlaništvo je odprto

vse delovne dni od

9.00 - 17.00

uradne ure so od

10.00 - 14.00

Konzulat Avstralije

Častni konzul

Viktor Baraga

Trg Republike 3/XII,

Ljubljana 1000 Slovenija

Telefon: + 386 1 425 4252

Fax: + 386 1 426 4721

E-mail:

austral.cons.sloven@siol.net

Republika Slovenija
Ministrstvo za zunanje zadeve

Urad Republike Slovenije

za Slovence v zamejstvu

in po svetu

Gregorčičeva 25

1000 Ljubljana Slovenija

Tel: + 386 1 478 22 91

Fax: + 386 1 478 22 96

E-mail: urad.slovinci@gov.si

Novinke se v EU pridru•ujejo petnajstim veterankam

Ljubljana, (STA) - Deset dr•av, ki naj bi v EU vstopile v letu 2004, se bo v povezavi pridru•ilo petnajstim sedanjim •lanicam. Čeprav v pristopnih pogajanjih EU tvori trden skupni blok, podrobnejši pogled na evropske veteranke poka•e, da jih zaznamujejo precejšnje raznolikosti.

NEM•IJA - Dr•ava je z 82 milijoni prebivalcev najve•ja •lanica EU. Po navedbah EU je BDP na prebivalca v letu 2000 znašal 23.600 evrov. Nem•ija je ena izmed šestih ustanovnih •lanic. V navezi s Francijo velja za gonilno silo evropske integracije. Poleg tega je Nem•ija v skupini demografsko velikih •lanic najbolj nagnjena k tesni, po modelu federacije zasnovani evropski integraciji. Velja za mo•no zagovornico sedanje širitve, v tem kontekstu jo zaznamuje mo•na povezava s Poljsko, sicer pa se je v njenih okvirih leta 1990 z zdru•itvijo dveh Nem•ij, zahodne in vzhodne, izvršila prva širitev EU na Vzhod. Dr•ava v skupni evropski prora•un prispeva najve•ji dele• denarja; njen prispevek znese več kot 20 odstotkov sicer nekaj manj kot 100 milijard evrov vrednega evropskega prora•una. Prora•unsko poro•ilo za leto 2001 je pokazalo, da je Nem•ija v skupno blagajno prispevala skoraj sedem milijard evrov več, kot je vanjo vpla•ala. Njen prora•unski minus je znašal 0,34 odstotka vrednosti njenega bruto nacionalnega proizvoda (BNP).

VELIKA BRITANIJA - se je uniji pridru•ila ob prvi širitvi leta 1973. Njeno vstopanje v unijo je bilo zaznamovano z mo•nim nasprotovanjem Francije in posledično z nekajletno blokado takratnega vala širitve, v katerega sta bili poleg Velike Britanije vključeni še Danska in Irska. O izvedbi širitve so Francozi nato odlo•ali na referendumu in pri•gali zeleno lu• za vstop treh dr•av. Velika Britanija šteje 59,8 milijona prebivalcev in po podatkih EU bele•i 23.300 evrov BDP na prebivalca (2000). Je bolj zadr•ana •lanica EU - javno mnenje je mo•no nastrojeno proti tesni integraciji. Po lastni volji ni uvedla evra, prav tako ne sodeluje v schengenskem mejnem re•imu. Njen prispevek v skupni prora•un je vreden manj kot 10 odstotkov vseh vpla•il, v letu 2001 pa je dr•ava iz skupne blagajne prvi• prejela več, kot je vanjo vpla•ala in sicer 707,5 milijona evrov. Prora•unski plus je znašal 0,05 odstotka njenega BNP.

FRANCIJA - šteje 59,4 milijona prebivalcev in je po navedbah EU v letu 2000 dosegla 22.300 evrov BDP na prebivalca. Dr•ava je ustanovna •lanica povezave in v navezi z Nem•ijo velja za gonilno silo evropske integracije. Je tudi edina dr•ava, ki je kot •lanica kdajkoli izvedla referendum o širitvi. Po nekajletnem nasprotovanju britanskemu vstopu v EU, s •imer je bil blokiran še vstop Irske in Danske, so Francozi leta 1972 na referendumu s prepri•ljivo ve•ino pri•gali zeleno lu• za omenjeni val širitve. Dr•ava je med drugim na branikih sedanjega sistema skupne evropske kmetijske politike, saj je najve•ja prejemnica sredstev, ki so iz prora•una EU namenjena evropskim kmetom. V letu 2001 je prejela kar 22,2 odstotka denarja, ki je bil iz skupne blagajne odrinjen za kmetijstvo. Francoski dele• pri vpla•ilih v skupni prora•un je bil v letu 2001 17-odstoten, v prora•un pa je pla•ala krog dve milijardi več, kot je iz njega prejela (0,14 odstotka BNP).

ITALIJA - Dr•ava šteje 57,6 milijona prebivalcev. Je ustanovna •lanica. V letu 2000 je po podatkih unije zabele•ila 22.900 evrov BDP na prebivalca. Velja za prepri•ano proevropsko dr•avo, hkrati pa jo zaznamuje eno najslabših rezultatov v izpolnjevanju skupne evropske zakonodaje. Je tudi velika zagovornica strukturnih skladov, iz katerega sredstva dobivajo manj razvite evropske regije; neazadnje italijanski Jug sodi med najve•je prejemnike teh sredstev. Italijanski dele• pri vpla•ilih v skupni prora•un je bil v letu 2001 14,4 odstoten, sicer pa je dr•ava v prora•un vpla•ala nekaj manj kot dve milijardi več, kot je iz njega prejela (0,17 odstotka BNP).

SPANIJA - Dr•ava šteje 41 milijonov prebivalcev in je •lanica unije od leta 1986. BDP na prebivalca je v Španiji v letu 2000 po podatkih Eurostata znašal 18.200 evrov. Med drugim jo zaznamuje kronično najvišja stopnja brezposelnosti v EU. Velja za prepri•ano zagovornico evropske integracije, v sedanji širitvi pa za dr•avo, ki najbolj pazi, da zaradi prihoda večje skupine razmeroma revnejših dr•av, ne bi izgubila zelo ugodnega finan•nega polo•aja, ki ga u•iva v EU. Dr•ava je namrec najve•ja prejemnica sredstev iz prora•una EU; iz strukturnih skladov je v letu 2001 prejela več kot 30 odstotkov vseh sredstev. Sicer je bil njen dele• pri vpla•ilih v prora•un v letu 2001 8,2-odstoten, iz prora•una pa je prejela skoraj osem milijard evrov več, kot je vanjo vpla•ala (1,24 BNP).

NIZOZEMSKA - šteje 16 milijonov prebivalcev in je

ustanovna •lanica. Dr•ava je med najbogatejšimi •lanicami EU. V letu 2000 je po podatkih EU dosegla 26.300 evrov BDP na prebivalca. Je med najmo•nejšimi neto pla•nicami v skupni prora•un in zato med najglasnejšimi zagovornicami omejevanja skupne porabe. V sedanji širitvi EU je najbolj spro•ala vprašanja stroškov procesa. Sicer velja za prepri•ano proevropsko dr•avo, sploh v beneluškem okvirju, v katerem je povezana še z dvema prepri•anima proevropskima •lanicama Belgijo in Luksemburgom. V letu 2001 je Nizozemska pri vpla•ilih v prora•un prispevala 6,8-odstoten dele•, iz prora•una pa je prejela 2,2 milijarde evrov manj, kot je vanjo vpla•ala (0,54 odstotka BNP).

GR•IJA - Dr•ava je najbolj ju•no le•e•a •lanica povezave. Z njenim vstopom v unijo leta 1981 se je število prebivalcev pove•alo za 10,9 milijona. Grški BDP na prebivalca je v letu 2000 po podatkih Eurostata znašal 15.300 evrov. Gr•ija je med revnejšimi •lanicami in tako med tistimi dr•avami, ki so dele•ne najve•jih ugodnosti iz evropskega prora•una. Kot •lanico jo zaznamuje proevropska naravnost, precej pa tudi napeti odnosi s Tur•ijo zaradi ciprskega vprašanja. V sedanji širitvi je večkrat opozorila, da bi znala zablokirati celoten proces, če se ostale •lanice ne bi strinjale, da je v naslednji širitveni val vklju•en tudi Ciper, ne glede na to, kako se bodo razmere na otoku, deljenem na grški in turški del, uredile. V letu 2001 je bil pri vpla•ilih v prora•un grški dele• 1,7-odstoten, iz prora•una pa je dr•ava prejela 4,5 milijarde evrov več, kot je vanjo vpla•ala (3,5 odstotka BNP).

PORTUGALSKA - šteje 10,3 milijona prebivalcev. •lanica povezave je postala leta 1986. Dr•ava je po podatkih EU v letu 2000 dosegla 16.600 evrov BDP na prebivalca. Zaradi povpre•ne ni•e stopnje razvitosti v EU je med dr•avami, ki imajo najve• koristi od skupnega evropskega prora•una. Sicer pa Portugalska velja za uspešno •lanico, ki je znala •lanstvo v EU izkoristiti kot dobro orodje za spodbujanje lastnega razvoja. Portugalski dele• pri vpla•ilih v skupni prora•un v letu 2001 je znašal 1,6 odstotka, sicer pa je dr•ava iz skupne blagajne prejela 1,7 milijarde več, kot je vanjo vpla•ala (1,53 odstotka BNP).

BELGIJA - šteje 10,2 milijona prebivalcev. Je ustanovna •lanica. Njena prestolnica Bruselj, večkrat na jezo prebivalcev, ki trdijo, da se je zato popolnoma pokvarila podoba mesta, gosti sede•e institucij EU in se je je zato prišlo ime evropska prestolnica. Po velikosti druga od dr•av beneluške trojke je ena najbolj gore•ih zagovornic tesno integrirane Evrope. Belgijski BDP na prebivalca je znašal po podatkih EU v letu 2000 24.900 evrov. Belgijski dele• pri vpla•ilih v prora•un EU je v letu 2001 znašal 4,4 odstotka, dr•ava pa je v blagajno vpla•ala 629 milijonov evrov več, kot je iz nje prejela (0,24 odstotka BNP).

ŠVEDSKA - je •lanica EU od njene zadnje širitve v letu 1995, ko sta se v EU vklju•ili še Finska in Avstrija. Dr•ava šteje 8,9 milijona prebivalcev, njen BDP na prebivalca pa je v letu 2000 znašal po podatkih EU 23.000 evrov. Švedska je med najbogatejšimi dr•avami EU in tako tudi mo•na pla•nica v skupni prora•un. Sodi med dr•ave, ki so do tesne integracije bolj zadr•ane. Skupne evropske valute ni uvedla, so pa oblasti napovedale, da se bodo prebivalci o tem odlo•ali jeseni 2003. V letu 2001 je bil švedski dele• pri vpla•ilih v evropski prora•un 2,9-odstoten. V prora•un je dr•ava vpla•ala 973 milijonov evrov več, kot je iz njega prejela (0,44 odstotka BNP).

AVSTRIJA - šteje 8,1 milijona prebivalcev. Polnopravna •lanica unije je postala ob njeni zadnji širitvi leta 1995. Slovenska severna sosedja je imela kot •lanica kar nekaj te•av. V letu 2000 so ostale •lanice proti njej uvedle sankcije, konkretnije zamrznile diplomatske odnose, ker so v vlado vstopili skrajni desničarji svobodnjaki (FPOe); EU je trdila, da so s tem ogro•ene njene temeljne vrednote. Sankcije so bile v dobre pol leta ukinjene, ker je poro•ilo pravnih izvedencev izpostavilo, da Avstrija ne krši evropskih vrednot. Se je pa delovanje svobodnjakov v vladi poznalo tudi v širitvenem procesu; v odnosu do Slovenije je svobodnjake motila jedrska elektrarna v Krškem in avnojski sklepi. Avstrija je med najbogatejšimi •lanicami EU. Njen BDP na prebivalca je v letu 2000 po podatkih Eurostata znašal 24.700 evrov. Dele• dr•ave pri vpla•ilih v prora•un je bil v letu 2001 2,6-odstoten, sicer pa je v blagajno pla•ala 536 milijonov evrov več, kot je iz nje prejela (0,26 odstotka BNP).

DANSKA - šteje 5,63 milijona prebivalcev in je leta 1973 v povezavo vstopila kot prva izmed skandinavskih dr•av. Je do integracije med najbolj zadr•animi •lanicami. Njeni dr•avljani so leta 1992 na referendumu glasovali proti Maastrichtski pogodbi, ker je ta dr•avo zavezovala k uvedbi evra in ker je uvedla pojem dr•avljanstva EU. Pogodbo so Danci potrdili šele takrat, ko je dr•ava iz omenjenih dolo•il izstopila. Vlada je sicer jeseni leta 2000 sklicala referendum o uvedbi

evra, a so državljani skupno evropsko valuto zavrnili. Po podatkih EU je v letu 2000 danski BDP na prebivalca znašal 27.100 evrov. V letu 2001 je bil njen delež pri vplačilih v proračun EU 2,2-odstoten; vanj je vplačala 229 milijonov več, kot je iz njega prejela (0,13 odstotka BNP).

FINSKA - je postala članica povezave v letu 1995. Država šteje 5,2 milijona prebivalcev. Velja za evropski integraciji najbolj naklonjeno skandinavsko članico EU. Sploh šteje za manjšo državo, ki zna članstvo v EU uspešno izkoristiti za lastno profiliranje na mednarodnem prizorišču. Po podatkih Eurostata je njen BDP na prebivalca v letu 2000 znašal 23.200 evrov. Proračunsko poročilo kaže, da je bil delež njenega vplačila v skupni proračun v letu 2001 1,5-odstoten, v proračun pa je vplačala 150 milijonov več, kot je iz njega prejela (0,12 odstotka BNP).

IRSKA - Zeleni otok šteje 3,6 milijona prebivalcev. Država velja za članico, ki je v smislu gospodarskega razvoja izjemno dobro izkoristila članstvo v EU. Poskrbela pa je za največjo krizo v sedanjih širitvi. Irci so namreč v letu 2001 zavrnili Pogodbo iz Nice, ključen dokument za izvedbo širitve, saj v širitvenem protokolu skupne institucije pripravlja na prihod novih članic. Po intenzivnem prepričevanju, da je na kocki zgodovinsko združevanje Evrope, so v 2002 Irci pogodbo le potrdili. Irski BDP na prebivalca je v letu 2000 po podatkih EU znašal 26.600 evrov. Država je članica unije postala leta 1973. V letu 2001 je bil njen delež pri vplačilih v evropski proračun 1,5-odstoten, iz proračuna pa je prejela 1,2 milijarde evrov več, kot je vanj vplačala (1,13 odstotka BNP).

LUKSEMBURG - Država je s 460.000 prebivalci najmanjša izmed članic Evropske unije. V primerjavi z ostalimi članicami povezave pa je po obsegu BDP na prebivalca, ki je po podatkih EU v letu 2000 znašal kar 42.900 evrov, na prvem mestu. Je ustanovna članica EU. Velja za močno k tesni integraciji naravnano članico, pa tudi za državo, ki ji je kot članici EU po mednarodnem profilu uspelo daleč preseči njeno siceršnjo demografsko majhnost. V letu 2001 je bil luksemburški prispevek v skupni proračun EU 0,3-odstoten, sicer pa je država v skupno blagajno prispevala 144 milijonov več, kot je iz nje dobila (0,66 odstotka BNP). Po kriteriju BNP je bil luksemburški proračunski prispevek tako nad prispevki vseh ostalih članic.

ČEŠKA je prošnja za članstvo vložila januarja 1996, k pogajanjem o članstvu v EU je bila povabljen decembra 1997. Država šteje 10,3 milijona prebivalcev, po podatkih EU je BNP na prebivalca v 2000 znašal 13.500 evrov, gospodarska rast v 2001 pa 3,3 odstotka. Ob priporočilu za vstop v EU v letu 2004 in pohvali zaradi napredka pri reformi javne uprave, je Evropska komisija izrazila zaskrbljenost nad visoko stopnjo korupcije. Pranje denarja ostaja problem, prav tako integracija romske skupnosti, Praga bo v prihodnje morala izboljšati tudi stanje finančnega nadzora, se glasi mnenje Bruslja. Sicer ima država v sklepnem delu pogajanj precej podobne težave kot Slovenija - nanašajo se na proračunski položaj države po vstopu v unijo - podobno kot Slovenija in še nekatere kandidatke, pa si je tudi Češka izborila dodatna sredstva za nadzor prihodnje zunanje meje EU, kjer bo vlejal schengenski režim. Ker novi češki zakon o referendumu določa, da je potrebno glasovanje izpeljati 30 dni po podpisu pristopne pogodbe - ta je predviden za 16. aprila - se bodo Čehi na referendum najverjetneje odpravili sredi maja 2003.

SLOVAŠKA, ki šteje 5,4 milijona prebivalcev, je za članstvo zaprosila junija 1995, k pogajanjem o članstvu pa je bila povabljen decembra 1999. Po navedbah EU je BNP na prebivalca v letu 2000 znašal 10.800 evrov, rast BNP je bila istega leta 2,2-odstotna. Ob priporočilu za vstop v EU v 2004 in pohvalah zaradi napredka pri utrjevanju pravne države in demokracije, je Evropska komisija državo opozorila, da mora do vstopa v unijo vložiti dodatna prizadevanja v boj proti korupciji in pranju denarja. Bratislavi komisija očita tudi pomanjkljivo uveljavljanje evropske zakonodaje in prepočasno integracijo romskih skupnosti v slovaško družbo. Slovaška vlada je kot datum izvedbe referenduma o članstvu države v uniji predlagala 7. junij 2003.

SLOVENIJA je prošnja za članstvo v EU vložila junija 1996 kot zadnja srednjeevropska kandidatka za članstvo. K pristopnim pogajanjem je bila kljub temu povabljen decembra 1997, v prvem valu. Evropska komisija je v letošnjem poročilu o napredku ob priporočilu za vstop v EU v letu 2004 in precejšnjim pohvalam za napredek pri prevzemanju in tudi izvajanju evropskega pravnega reda na državo naslovila nekaj opozoril, v prvi vrsti spodbudo za hitrejšo privatizacijo in denacionalizacijo, učinkovitejše odpravljanje sodnih zaostankov ter pričakovanje, da bo država obrzdale visoko inflacijo in pohitela z odpravljanjem ovir za neposredna tuja vlaganja. Po navedbah EU je v letu 2000 BNP na prebivalca v Sloveniji znašal 16.100 evrov, gospodarska rast v letu 2001 pa je bila štiriodstotna. Pred sklepnim

delom pristopnih pogajanj v Kopenhavnu za Slovenijo kot najbolj ključno vprašanje ostaja njen globalen neto finančni položaj po vstopu v EU, konkretnije višina povračilnih plačil. Sloveniji namreč, podobno kot tudi Češki, Malti in Cipru, grozi, da bi se brez kompenzacijskih plačil oziroma ustreznih mehanizmov ob vstopu v povezavo znašla v položaju neto plačnice v evropski proračun. Slovenija naj bi referendum o vstopu v unijo razpisala po predvidenem podpisu predpristopne pogodbe 16. aprila 2003 v Atenah v prvi polovici prihodnjega leta - natančen datum še ni določen, po predvidevanjih pa naj bi se to zgodilo konec maja ali junija 2003.

MADARSKA je med postkomunističnimi državami prva zaprosila za članstvo v EU. Prošnjo je vložila marca 1994, k pristopnim pogajanjem pa je bila povabljen decembra 1997. Država ima 10 milijonov prebivalcev, po navedbah EU je BNP na prebivalca v letu 2000 znašal 11.700 evrov, rast BNP pa je leta 2001 dosegla 3,8 odstotka. Ob priporočilu za vstop v EU v 2004 je Evropska komisija v svojem poročilu Madarsko kritizirala zaradi odnosa do romske manjšine, pomanjkljivosti pri zagotavljanju ustreznega veterinarskega nadzora, opozorjena je bila, češ da si premalo prizadeva za liberalizacijo trga energentov. Je pa bila Madarska pohvaljena za prispevek k mednarodnemu boju proti pranju denarja. Pred vrhom v Kopenhavnu je Madarska večino še odprtih vprašanj v pogovorih z danskim predsedstvom, ki je pripravilo pogajalski sestanek za kandidatke, in Evropsko komisijo razrešila, zato Budimpešta računala na uspešen sklep pogajanj. Ob tem velja omeniti, da so na Madarskem določili datum izvedbe referenduma o članstvu države v EU - 12. aprila 2003.

POLJSKA je z 38,6 milijona prebivalcev največja srednjeevropska kandidatka za članstvo. Za vstop v EU je zaprosila aprila 1994, k pristopnim pogajanjem pa je bila povabljen decembra 1997. Po navedbah EU je BNP na prebivalca v 2000 znašal 8700 evrov, gospodarska rast v obdobju 2000-2001 pa je dosegla en odstotek. Ob priporočilu za vstop v EU v 2004 je bila Poljska deležna precejšnjih kritik zaradi pomanjkljivosti pri reformi javne uprave, težav v sodstvu, zaostankih v reformah na področju kmetijstva - država še vedno ni vzpostavila sistema sledljivosti v proizvodnji živil - po mnenju Bruslja je zaskrbljujoča tudi razširjenost korupcije tako v političnih kot poslovnih sferah. Tudi zato, ker gre za največjo kandidatko za članstvo v EU, bodo sklepna pogajanja o finančnih vprašanjih med petnajsterico in Poljsko najtežja in z vidika celotne širitve tudi najbolj pomembna. Odprta je namreč še cela vrsta vprašanj; Varšava je še posebej nezadovoljna s ponudbo danskega predsedstva na področju kmetijstva. Sicer naj bi prebivalci Poljske - trenutno precej nezadovoljni s pristopnimi pogajanjmi - o članstvu države v EU predvidoma glasovali maja leta 2003.

ESTONIJA je za članstvo v EU zaprosila novembra 1995 in bila k pogajanjem o članstvu povabljen decembra 1997. Z 1,4 milijona prebivalcev po demografskem faktorju sodi med najmanjše kandidatke za članstvo. Po navedbah EU je v letu 2000 BNP na prebivalca znašal 8500 evrov, gospodarska rast je bila v 2000 6,4-odstotna, 2001 5,4-odstotna in za leto 2002 v napovedih ocenjena na 4-odstotno raven. Evropska komisija je ob priporočilu za vstop v EU v 2004 državi prisodila laskave ocene za usklajevanje z evropskimi standardi, jo pa močno opozorila zaradi pomanjkljivosti pri zagotavljanju varnosti živil in zdravja živali ter med drugim zaradi težav pri izterjavi in obračunavanju carinskih dajatev. Estonija mora še sprejeti ustrezne spremembe referendumske zakonodaje, zato bo glasovanje o članstvu države v EU najverjetneje šele jeseni 2003.

LATVIJA je za polnopravno članstvo v EU zaprosila oktobra 1995, k pogajanjem o vstopu v EU pa je bila povabljen decembra 1999. Ta baltška država šteje 2,4 milijona prebivalcev, od tega jih je 56 odstotkov po narodnosti Latvijcev in več kot 30 odstotkov Rusov. Po navedbah EU je njen BNP na prebivalca v letu 2000 znašal 6600 evrov, gospodarska rast je bila v 2000 6,6-odstotna, v 2001 pa 7,5-odstotna. Ob dobrih ocenah za prilaganje pravnega reda evropskemu acquisu in priporočilu za vstop v EU v 2004 je komisija kot največje pomanjkljivosti v tej kandidatki navedla korupcijo, sodne zaostanke in pomanjkljiv nadzor v proizvodnji živil. Referendum o vstopu Latvije v EU je predviden za jesen 2003.

LITVA je za članstvo v EU zaprosila decembra 1995 in je bila k pogajanjem o članstvu povabljen decembra 1999. Država šteje 3,7 milijona prebivalcev, BNP na prebivalca je v 2000 znašal 6600 evrov. Rast BNP je v letu 2001 po navedbah EU dosegla 5,9-odstotno raven, za leto 2002 je pričakovana gospodarska rast na 4,5-odstotni ravni. Ob priporočilu, po katerem bo tudi Litva pripravljena na vstop v EU v 2004, je komisija to baltško državo opozorila zaradi težav, ki jih ima v boju s korupcijo, in med drugim zaradi težav pri izvajanju finančnega nadzora. Tudi Litvanci naj bi po napovedih o vstopu države

v EU glasovali na referendumu jeseni 2003. Sicer vse tri baltske države in Slovaška v smislu pristopnih pogajanj z EU spadajo v skupino najmanj problematičnih.

CIPER, ki šteje 864.000 prebivalcev, je prošnjo za članstvo vložil julija 1990 - priznana vlada grškega dela otoka je prošnjo vložila v imenu celotnega, torej tudi turškega dela otoka. K pogajanjem o članstvu je bil Ciper povabljen decembra 1997, celovit proces prilagajanja zakonodaji EU pa je pravzaprav opravil le grški del otoka. Pod močnim grškim pritiskom EU vodi politiko, po kateri razdeljenost otoka ne bo vplivala na vključevanje države v EU, kar je v širitveni strategiji 9. oktobra potrdila tudi Evropska komisija. Je pa petnajsterica še večkrat dala vedeti, da bi medse raje sprejela združen otok. Da bi se to zgodilo pred vrhom v Kopenhavnu, praktično ni verjetno, saj sprti strani na Cipru še nista sprejeli načrta za rešitev vprašanja, ki ga je pripravil generalni sekretar ZN Kofi Annan. Sicer pa je bil Ciper prva kandidatka, ki je sporočila, da pristaja na danski kompromisni pogajalski svenjenj. Po navedbah EU je v 2000 BNP na prebivalca na Cipru znašal 18.500 evrov, gospodarska rast v 2001 pa je bila 3-odstotna.

MALTA je s 400.000 prebivalci najmanjša kandidatka za članstvo, ki je prehodila precej bruno pot vključevanja v EU. Prošnjo za članstvo je vložila julija 1990, vendar jo po zamenjavi vlade leta 1996 umaknila. Po vnovični zamenjavi vlade je Malta prošnjo reaktivirala leta 1998 in bila decembra 1999 povabljen k pogajanjem o članstvu. Po navedbah EU je BNP na prebivalca na Malti v 2000 znašal 11.900 evrov, gospodarska rast pa je 4-odstotna. Ob priporočilu za vstop v EU v 2004 je bila Malta od komisije deležna kritik zaradi tečev z uveljavljanjem pravnega reda EU. Kar zadeva sklepi del pogajanj, Malta spada med kadndiatke, ki imajo na pogajalski mizi še precej odprtih vprašanj, med katerimi jih je cela vrsta specifične narave. Tudi Malteani naj bi se, podobno kot Madžari, po napovedih vlade na referendum o članstvu otoka v EU odpravili še zgodaj spomladi leta 2003 - najverjetneje marca - torej še pred aprilskim podpisom pristopne pogodbe.

Poslanec in član predsedstva konvencije Lojze Peterle se je zavzel za čimprejšnji sklic referenduma o vstopu Slovenije v EU.

O datumu referenduma bo sicer seji v januarju razpravljala tudi komisija DZ-ja za evropske zadeve, ki ji predseduje Peterle. Na novinarski konferenci je Peterle povedal se, da je slovenski delež v konvenciji o prihodnosti EU-ja vreden pozitivne ocene. Kot je poudaril, so to besede tistih, ki spremljajo Slovenijo in njeno delo v konvenciji. Napovedal je, da se bo januarja konvencija soočila s ključno nalogo: razpravo o prihodnji vlogi institucij EU-ja.

Pukšič v letu 2003 pričakuje predlog zakona o Slovencih po svetu

Ljubljana, (STA) - Komisija državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je danes pripravila posvet o pomenu zakona o Slovencih po svetu, ki naj bi na enoten način uredil problematiko slovenske manjšine na kulturnem, političnem in gospodarskem področju. Udeleženci so predstavili vrsto predlogov, opozorili pa so tudi na nekatere težave, s katerimi se soočajo Slovenci v zamejstvu in po svetu. Predsednik komisije Franc Pukšič (SDS) je po razpravi v izjavi za STA izrazil zadovoljstvo nad predlogi za pripravo zakona, pa tudi veselje, ker je zunanji minister Dimitrij Rupel kot predstavnik vlade zagotovil tehnično pomoč pri pripravi zakona. Pukšič po današnjem posvetu pričakuje, da bodo v letu 2003 uspeli pripraviti dovolj dober predlog zakona, ki ga bodo nato posredovali med Slovence po svetu in v zamejstvu.

Po Pukšičevih besedah naj bi bil predlog zakona o Slovencih po svetu v treh do štirih mesecih še zapisan po členih, nato ga bodo dali v širšo obravnavo, zatem pa naj bi ga ob upoštevanju vseh pripomb predlagali v sprejem v DZ. Kot je dejal podpredsednik komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Jože Avšič (LDS), bo potrebno pripraviti zakon, ki bo evropski. Avšič sicer ne pričakuje, da bodo takoj uspeli pripraviti zakon, ki bo dober, temveč naj bi to dosegli sčasoma in s sodelovanjem.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij (ZSO) na avstrijskem Koroškem Marjan Sturm je izpostavil vprašanje vstopa Slovenije v Evropsko unijo, ko bosta po njegovih besedah nastali dve kategoriji: Slovenci v in izven EU, zato bi bilo potrebno opredeliti oblike čezmejnega sodelovanja. Podobno je menil tudi poslanec Jožef Bernik (NSi). V zvezi s pripravo zakona o Slovencih po svetu je ocenil, da gre za projekt, ki je v narodnem interesu, in bi bilo potrebno izkoristiti čas še pred vstopom v EU.

Predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ) na Tršaškem Rudi Pavšič je izpostavil pomen dialoga med Slovenijo in zamejskimi Slovenci in se zavzel za še kvalitetnejše odnose. Menil je tudi, da obstajajo razlike v potrebah posameznih manjšin, zato bi bilo potrebno določiti prednostne naloge, ki se nanašajo za posamezno manjšino. Ljubljanski pomožni škof Alojz Uran je med drugim opozoril na težave, s katerimi so se ob zadnjih volitvah soočili Slovenci v Argentini. Zavzel se je med drugim za dostopnejše možnosti priseljavanja argentinskih Slovencev v domovino ter ureditev socialnih vprašanj in nostrifikacije spričeval. V zvezi s slednjim je državni sekretar na MZZ Iztok Simoniti pojasnil, da je dogovor z argentinsko vlado, ki naj bi uredil omenjena vprašanja, "še zelo daleč". Simoniti je spomnil tudi na pomen januarja sprejete resolucije o odnosih s Slovenci po svetu, ki obravnava položaj Slovencev, ki živijo izven Slovenije, razen Slovencev v zamejstvu. O teh govori resolucija o položaju avtohtonih slovenskih manjšin v sosednjih državah, ki jo je DZ sprejel leta 1996.

Po besedah predsednika Zveze slovenskih društev na Hrvaškem Darka Šonca pa imajo Slovenci na Hrvaškem specifičen položaj, glede na to, da so bili izbrisani iz hrvaške ustave. Ob tem je Simoniti zatrdil, da je MZZ vselej spremljal položaj Slovencev na Hrvaškem in si po njegovih besedah zavzemal, da bi bilo Slovincem zagotovljeno tisto, kar imajo tudi druge manjšine na Hrvaškem.

Slavko Mehek iz neprofitne kulturno-izobraževalne ustanove Poti kulturne dediščine je predlagal več pozornosti šolskemu programu v zamejstvu, medtem ko se je predsednica Združenja Slovenska izseljenska matice Milica Trebše Štolfa zavzela za izobraževalne vsebine o slovenskem izseljenstvu.

Današnjega posveta v DZ so se poleg članov parlamentarne komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu med drugim udeležili predstavniki vlade in posameznih ministrstev, diplomatsko-konzularnih predstavništev, predstavniki krovnih organizacij slovenskih manjšin v sosednjih državah in predstavniki organizacij v Sloveniji, ki se ukvarjajo s Slovenci v zamejstvu po svetu.

Kučanove metle in krocniki

Od brezove metle do srebrnega krocnika je naslov razstave, na kateri je od sinoči postavljenih na ogled 186 daril, ki jih je v vseh svojih mandatih prejel od državljanov, institucij, podjetij in državnih kolegov predsednik države Milan Kučan. Razstavo, ki si jo bo mogoče do konca februarja ogledati v Muzeju novejšje zgodovine v Ljubljani, je Kučan tudi odprl, slavnostni govornik, etnolog dr. Janez Bogataj, pa je spregovoril o pomenu in razsežnostih protokolarnih daril. Razstava je dobila naslov prav zaradi raznovrstnosti daril, med katerimi najdemo plakete, slike, skulpture, orožje, ključne mest pa tudi 20.300 let staro mamutovo dlako. Med najpogostejše podarjenimi predmeti predsedniku pa so šatulje, vaze, krocniki in svečniki. Zbirka, ki obsega več kot 600 daril, bo ostala v muzejskih prostorih tudi po zaprtju razstave.

Obisk Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu na Švedskem

Pri Slovencih na Švedskem se je v času od 20. do 23. novembra mudila delegacija Komisije Državnega zbora RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. V njej so bili: Franc Pukšič, predsednik komisije, Jože Avšič, podpredsednik in Ivan Kebrič, član. Delegacija se je seznanila s položajem Slovencev na Švedskem in imela uradne pogovore s predstavniki švedskih oblasti v parlamentu Kraljevine Švedske, kjer se je pogovarjala s predstavniki Komiteja za zunanje zadeve, socialno zavarovanje in ustavne zadeve. Na novinarski konferenci po vrnitvi v Slovenijo so člani delegacije poudarili, da je temeljni problem slovenskih zdomcev na Švedskem usihanje finančne pomoči za financiranje dejavnosti slovenskih društev. Jože Avšič je poudaril, da gre za dva vidika tega vprašanja. Slovenija je zainteresirana za ohranitev slovenskega jezika in kulture pri zdomcih, Švedska pa za čim boljšo integracijo priseljencev. Avšič je še opozoril, da bo morala Slovenija, pa tudi Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, znova preučiti svojo politiko zlasti do zdomcev v evropskih državah, kjer so Slovenci vse bolj integrirani. Vodja delegacije Franc Pukšič pa je dejal, da so švedskim oblastem predlagali, naj znova začnejo s predvajanjem radijske oddaje v slovenskem jeziku, ki je bila pred štirimi leti ukinjena. Opozoril pa je tudi na težave tiskanih medijev v slovenskem jeziku. Nekaj težav pa našim zdomcem povzročata tudi prekinitve veljavnosti sporazumov o socialnem zavarovanju, ki jih je Švedska imela sklenjenih z Jugoslavijo. Švedska stran nima interesa za obnovitev pogajanj, ki bi vodila k novemu sporazumu, saj poudarjajo, da bo Slovenija v kratkem postala polnopravna članica Evropske unije in bodo s tem zadeve urejene.

Prepoznavnost Slovenije

Udeleženci letošnjega dvodnevnega Slovenskega turističnega foruma, ki se je pod geslom Turizem za Slovenijo in Slovenija za turizem začel v Novi Gorici, so govorili tudi o (ne)prepoznavnosti Slovenije v svetu.

(STA) Miro Kline iz oglaševalske agencije Kline & Kline je poudaril, da bi lahko Slovenija postala blagovna znamka, to pa bi lahko najuspešneje in najučinkoviteje dosegli prek turizma. Za izpeljavo procesov prepoznavnosti, ugleda in investicijske privlačnosti pa ni dovolj zgolj komuniciranje, ampak je treba delati tudi na ostalih področjih marketinškega spleta države, je poudaril Kline, ki je sicer predstavil t.i. model 4TI.

Model, ki Slovenijo vidi kot blagovno znamko, temelji na štirih ključnih interesih; obiskati, izvažati, investirati, živeti. Kot dokaz za to, da bi se dalo na tem področju marsikaj narediti je omenil uspešne primere Španije, Irske in Nove Zelandije. S pravimi potezami strukturiranja in integriranja bi lahko v nekaj letih dosegli zastavljen cilj, seveda pa se je treba najprej sprijazniti z dejstvom, da za neprepoznavnost niso krivi tujci, je še menil Kline.

Slaba prepoznavnost Slovenije in majhen ugled, ki ga je deležna med tujci, je bila tudi glavna tema okrogle mize z naslovom Turizem za Slovenijo in Slovenija za turizem, na kateri so sodelovali direktorica vladnega urada za informiranje Alja Brglez, podpredsednica GZS Marta Kos, predsednik uprave Dela Jure Apih, Eva Štravs iz blejske lokalne turistične organizacije in vodja trženja v novogoriškem Hitu Cveto Stantič.

Mnenja sodelujočih na okrogli mizi so bila različna. Apih je menil, da turizem ni nujno edina pot za izboljšanje prepoznavnosti in ugleda Slovenije, in da bo s samim vstopom Slovenije v EU veliko pripomogel k boljši prepoznavnosti Slovenije v Evropi in širše. Kljub temu pa je poudaril potrebo po oblikovanju sistema prioritete pri promociji Slovenije in pozdravil povezovanje s tujci, konkretno z avstrijskim podjetjem, ki je bilo izbrano za pripravo strategije trženja slovenskega turizma. Sami smo po njegovem mnenju nekoliko preobremenjeni s to problematiko.

Direktorica urada vlade za informiranje, ki je zadolžena za promocijo Slovenije onkraj njenih meja, je povedala, da urad letno razpolaga le z okrog 45 milijoni tolarjev sredstev za promocijo, kar je občutno premalo za kakršen koli preboj na boljše. Problem prepoznavnosti Slovenije v svetu pa je mnenju Brglezove v tem, da nimamo izdelanega jasnega sporočila, ampak bi radi vsem povedali vse, na koncu pa zaradi tega ne povemo nikomur nič.

Luč miru iz Betlehema prihaja v Slovenijo

Ljubljana, (STA) - Delegacija slovenskih organizatorjev akcije Luč miru iz Betlehema, ki bo letos potekala pod geslom Dar Sosedu, bo v soboto, 14. decembra, skupaj z predstavniki ostalih evropskih držav na ekumenskem bogoslužju na Dunaju prejela plamen in ga odnesla v stolno cerkev v Mariboru. Naslednji dan bo luč miru nadaljevala pot po Sloveniji, in sicer z vlakom in avtobusom veselja, ki bo v organizaciji Mladinskega ceha raznašal poslanico po Dolenjski. V nedeljo, 15. decembra, bodo luč prinesli v ljubljansko stolno cerkev, kjer bo potekal osrednji sprejem z mašo, ki jo bo vodil škof Andrej Glavan. Kot je na današnji novinarski konferenci povedal predstavnik Združenja slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) Janez Cigler, velja z letošnjo akcijo, ki poteka ob mednarodnem dnevu gora, ljudi nagovoriti, naj se spustijo z gora predsodkov in sprejmejo svojega sosedo kot dar.

Luč iz Betlehema bodo poleg skavtov in Mladinskega ceha raznašali tudi predstavniki Zveze tabornikov Slovenije (ZTS), Zveze bratovščin odraslih katoliških skavtov in skavtinj (ZBOKSS) ter organizacije Mavrični most mladih (MMM). Sprejem luči miru bo v torek, 18. decembra, potekal tudi v slovenskem parlamentu, isti dan pa jo bo sprejel tudi ljubljanski škof in metropolit Franc Rode. Prav tako naj bi plamen luči sprejel predsednik Slovenije Milan Kučan, vendar pa, kot so zatrili organizatorji slovenske akcije, za to še ni dogovorjenega datuma. Nosilka plemena Luči miru iz Betlehema pa bo letos Ana Leskova iz Most pri Rovnici, ki obiskuje tretji razred osnovne šole. Skupina skavtov pa bo, kot ob lanski akciji, luč miru 22. in 23. decembra ponesla na Triglav. Izkupiček od prodaje lučk in prostovoljnih prispevkov pa bodo skavti namenili skupnosti Barka iz Zbilj pri Medvodah, ki skrbi za odrasle osebe z motnjami v duševnem razvoju in trenutno zbira sredstev za svojo drugo hišo.

Kot je na novinarski konferenci povedal predstavnik ZTS Mitja Blagajec, bodo v zvezi pripravili osrednji sprejem luči miru na Bledu, in sicer v soboto, 14. decembra. Na njem bodo poleg tabornikov sodelovali tudi skavti in Bohinjske Bele, predstavniki cerkve, člani planinskega društva in krajanje. Taborniki bodo plamen delili v vseh mestnih središčih in nakupovalnih centrih, s čolnom pa ga bodo odpeljali tudi v cerkev na Blejskem otoku. ZTS lučk, kot je opozoril Blagajec, ne bo prodajala, ampak jih bo delila brezplačno. Pri tem pa bo zbirala prostovoljne prispevke, ki jih bodo podarili češkemu skavtom. Po besedah Matjaža Malešiča iz ZBOKSS bodo odrasli skavti skupaj s svojimi kolegi iz Avstrije in Italije 21. decembra na Višarjih organizirali bogoslužje, na katerem si bodo izmenjali lučke miru.

Kot so še povedali organizatorji akcije, ki so lani zbrali 440.000 tolarjev prostovoljnih prispevkov, bo v času potovanja plamena po Sloveniji v prostorih Mladinskega Ceha na Rakovniku za vse obiskovalce in novinarje odprta tudi informacijska pisarna, v kateri bo mogoče dobiti vse informacije v zvezi z letošnjo akcijo.

Projekt Luč miru iz Betlehema se je začel leta 1986 na avstrijski televiziji ORF, kjer so organizatorji v oddaji Luč v temi, namenjeni invalidnim otrokom, v zahvalo sodelujočim namesto drobnih daril delili plamen iz votline Jezusovega rojstva v Betlehemu. Ker je ta oddaja bila namenjena otrokom, so se odločili, da bo tudi Luč miru iz Betlehema prigaral otrok, ki se je v tistem letu še posebej izkazal. Omenjeni plamen so v ZSKSS prvič ponesli po Sloveniji leta 1991 s sporočilom Mir je čas brez vojne. Prostovoljni prispevki, ki jih zbirajo ob vsakoletni akciji, pa grede za dobrodelne namene. Skavtom so se v tej akciji pridružil ZTS, in sicer leta 1996, od leta 2000 pa kot soorganizatorja sodelujeta tudi MMM in Mladinski ceh. V lanskem letu pa se je slovenski akciji Luč miru iz Betlehema pridružil tudi ZBOKSS.

Problem ne tiči v pomanjkanju sredstev, pač pa v pomanjkanju idej, je poudarila Kosova, s čimer pa se ni strinjala Štravs. Dejala je, da bi bilo treba sredstva združiti, jih še povečati in koristno uporabiti. Vsi udeleženci okrogle mize pa so se strinjali, da bi morali več sredstev za promocijo in razvoj turizma priti tudi iz gospodarstva. To je v turistično razvitih državah nekaj običajnega, pri nas pa levji delež sicer nezadostnih sredstev še vedno prihaja iz naslova javnih virov. Udeleženci okrogle mize so sicer analizirali trenutno stanje slovenskega turizma in Slovenije ter predstavili nekaj smernic, ki bi lahko privedle do izboljšanja razmer na tem področju, konkretnjših rešitev pa okrogla miza ni prinesla.

12 let od plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije

Ljubljana, (STA) - Minilo bo 12 let od plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, na katerem se je okoli 95 odstotkov udeležencev volilnih upravičencev izreklo za samostojno in neodvisno državo. Izidi so bili uradno razglašeni tri dni po plebiscitu in 26. december obeležujemo kot državni praznik, dan samostojnosti. V državnem zboru so ga počastili s slavnostno sejo, temu pa je sledila osrednja državna slovesnost v Cankarjevem domu.

Pričakovati je bilo, da bo plebiscit pospešil uresničitev slovenske suverenosti, pridobil zaupanje svetovne javnosti in dokazal pravilnost odločitev republike Slovenije. Republiška skupščina je sprejela zakon, ki je določal, da bo plebiscit 23. decembra 1990, in da mora biti njegova odločitev v primeru pozitivnega izida uresničena v šestih mesecih. Na plebiscitarno vprašanje "Ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država?" je od 93,2 odstotka udeležencev volilcev okoli 95 odstotkov (88,5 odstotka vseh volilcev) odgovorilo pritrdilno.

Plebiscit je mednarodnopravno določen postopek, s katerim se prebivalstvo določenega območja z glasovanjem izreka oziroma odloča o statusu svojega območja. Na Slovenskem so bili izpeljani trije plebisciti, poleg plebiscita leta 1990 še plebiscit v Benečiji leta 1866, ki ga je izvedla italijanska država, in koroški plebiscit leta 1920 o pripadnosti ozemlja na jugovzhodnem Koroškem Avstriji ali Jugoslaviji, določen s senarmentsko mirovno pogodbo iz leta 1919 in izveden pod mednarodnim nadzorstvom.

V zakonu o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije je bilo določeno, da je odločitev na plebiscitu sprejeta, če se zanjo izreče večina glasovalnih upravičencev. Po zakonu je morala republiška skupščina v šestih mesecih od dneva razglasitve plebiscitarne odločitve sprejeti ustavne in druge akte in ukrepe, potrebne za osamosvojitve.

Slovenska skupščina je 25. junija 1991 na podlagi plebiscitarne odločitve za samostojno državo uzakonila Temeljno ustavno listino o samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije ter Deklaracijo o neodvisnosti in tako postavila formalni temelj slovenski samostojnosti. Dan kasneje, 26. junija, je bila suverena slovenska država slovesno razglašena, s čimer so se končala prizadevanja za njeno samostojnost, začel pa se je boj za njeno osamosvojitve. Dan državnosti, 25. junij, je največji slovenski državni praznik.

Slovesnost ob razglasitvi samostojnosti 26. junija 1991 so motili nizki preleti letal Jugoslovanske ljudske armade (JLA). Istega dne so tanki JLA na Primorskem zasedli mejne prehode. V noči s 26. na 27. junij 1991 so oklepne enote JLA zacele prodirati s Hrvaške v Slovenijo, druge pa so se iz vojašnic v Sloveniji pomikale proti ciljem na meji in proti letališču na Brniku. Blizu Metlike je 27. junija prišlo do streljanja. Ves čas spopadov so tekla diplomatska prizadevanja, ki so 7. julija 1991 pripeljala do podpisa deklaracije, ki je pomenila konec desetdnevne vojne. Za slovenske osamosvojitvene ukrepe je bil sprejet trimesečni moratorij.

Po izteku moratorija je Slovenija dokončno začela ravnati kot povsem neodvisna država. Uvedla je lastno valuto, vzpostavila nadzor na mejah ter 23. decembra 1991 sprejela novo ustavo - ustavno sodišče je leta 1997 razglasilo ta dan za dan ustavnosti. 22. maja 1992 je Slovenija postala polnopravna članica Združenih narodov.

Krepitev prizadevanj Slovenije za samostojnost je pomenila pluralizacija kulture in znanosti konec 70. in v začetku 80. let prejšnjega stoletja, ki je prehitela politično pluralizacijo. Politiki in gospodarstveniki so se nasprotovanju centralizaciji in tečajem po demokratizaciji pridruživili v drugi polovici 80. let.

57. številka Nove revije in proces proti četverici (Janezu Janši in soobtožencem) ter s tem v zvezi nastanek Odbora za varstvo človekovih pravic so tečajne okrepili in med drugim pospešili nastajanje opozicijskih političnih gibanj in strank. Te so jasneje kot uradna slovenska oblast zahtevale suvereno slovensko državo in spremembo slovenske ustave za zagotovitev političnega pluralizma, ekonomske suverenosti in pravice do samoodločbe. Kljub nasprotovanju jugoslovanskih oblasti je Slovenija leta 1989 uzakonila večstrankarski sistem, naslednje leto pa so bile izvedene prve večstrankarske volitve, na katerih je opozicija zmagala nad strankami, ki so pomenile kontinuiteto s prejšnjim sistemom.

V razpravah o močnem položaju Slovenije v SFRJ so leta 1990 še omenjali konfederacijo, novembra tega leta pa je bila sprejeta odločitev o plebiscitu o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije.

Praznujemo 11. rojstni dan ustave

Ljubljana, (STA) - Ustava je praznovala 11. let od dneva, ko je republiška skupščina sprejela prvi temeljni pravni akt samostojne Slovenije, s katerim so postavili temelj novemu pravnemu sistemu. Ustavno sodišče pa je leta 1997 po zgledu tujih ustavnih sodišč 23. december razglasilo za dan ustavnosti, saj sprejem ustave za Slovenijo pomeni tudi prehod v svobodno in demokratično družbo. V ustavi je namreč zapisano, da je Slovenija država, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, na načelih pravne in socialne države, na parlamentarni obliki državne oblasti, ki temelji na trajni in neodtujljivi pravici slovenskega naroda do samoodločbe ter na načelu delitve oblasti na zakonodajno, izvršilno in sodno.

Ustava, ki je vpeljala načelo delitve oblasti, je ustavnemu sodišču določila položaj najvišjega organa sodne oblasti za varstvo ustavnosti in zakonitosti ter za varstvo človekovih pravic. Zaradi določene tradicije na tem področju se je novi sistem sodne presoje ustavnosti sorazmerno hitro prilagodil spremenjenemu pravnemu redu, v tem okviru pa so ustavni sodniki pridobili pristojnost takojšnje razveljavitve neustavnega zakona in odločanja o ustavnih pritožbah v zvezi s kršitvami človekovih pravic. Skupaj s predsednikom ga sestavlja devet članov, ki jih izvoli DZ na predlog predsednika republike. Za sodnika ustavnega sodišča je lahko izvoljen državljan Republike Slovenije, ki je pravni strokovnjak in je star najmanj štirideset let. Mandat ustavnih sodnikov traja devet let - ne morejo biti ponovno izvoljeni -, pri čemer uživajo enako imuniteto kakor poslanci DZ.

Prebivalci Slovenije so se za samostojnost in neodvisnost Slovenije z absolutno večino odločili na plebiscitu 23. decembra 1990, v skladu s to odločitvijo pa je slovenska skupščina 25. junija 1991 na podlagi soglasnega predloga vseh parlamentarnih strank in poslanskih skupin sprejela ustavni akt o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije. Za sprejetje ustave so poslanci od izvedbe plebiscita potrebovali še točno leto dni. Od takrat je ustava doživela le dve spremembi, glede volilnega sistema ter lastninske pravice tujcev na nepremičninah. Na ustavno komisijo DZ, na katero sta bila najprej naslovljena le dva predloga sprememb, je kasneje prišlo še nekaj novih predlogov skupin poslancev ali strank. Komisija je doslej s tesno večino sprejela soglasje o le potrebnosti sprememb t.i. evropskega člena, s katerim naj bi Slovenija pravno opredelila svoj položaj nasproti uniji, ter sprememb ustavne ureditve lokalne samouprave.

Evropski olimpijski komite je organizacijo šestega olimpijskega festivala evropske mladine zaupal naši državi

Olimpijski ogenj bo potoval po Sloveniji. Sodelovalo bo okoli 30 slovenskih osnovnih in srednjih šol - Olimpijski ogenj bosta slovesno prigajala zlata olimpijca iz Sydneyja Iztok Čop in Luka Spik.

Bled, ki je bil izbran za nosilca šestega olimpijskega festivala EYOF, bo v sodelovanju z Olimpijskim komitejem Slovenije, ministrstvom za šolstvo, znanost in šport ter občinami Bohinj, Jesenice in Kranjska Gora, gostil 1500 mladih športnikov in uradnih spremljevalcev iz kar 42 držav. Prireditve bo trajala od 25. do 31. januarja 2003. Olimpijski festival ima iz leta v leto več veljave, menijo slovenski organizatorji, saj postaja največje in najkvalitetnejše tekmovanje mladih športnikov iz Evrope. Dečki in deklice (tokrat rojeni med letoma 1984 in 1987) bodo letos tekmovali v naslednjih športnih panogah: alpsko smučanje, biatlon, tek na smučeh, smučarski skoki, nordijska kombinacija, umetnostno drsanje in hokej.

"Festival je poleg tekmovanja posvečen druženju mladih. Tako bomo tudi v Sloveniji pripravili potovanje olimpijskega ognja. S tem želimo mladim približati olimpijski festival EYOF 2003, jih seznaniti s športom, olimpizmom in poudariti pomen druženja med mladimi, strpnosti ter pozitivnih športnih navad," je povedal Tim Farčnik, član koordinacijskega odbora letošnjega olimpijskega festivala, in dodal: "Olimpijski ogenj bo prišgan v Atenah in bo z letalom prepeljan v Slovenijo. Potoval bo do predvidoma 30 do 35 osnovnih in srednjih šol v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Radovljici in na Bledu. Od šole do šole ga bodo nosili mladi športniki."

Miroslav Gregorič, inšpektor v Bagdadu

Ljubljana, (STA) - Miroslav Gregorič, ki je od leta 1989 do letošnjega poletja vodil slovensko upravo za jedrsko varnost, nato pa ga je slovenska vlada na predlog ministra za okolje odstavila, je mednarodni inšpektor v Iraku. Kot je povedal v pogovoru za Mladino, vodi v Bagdadu center za nadzor, verifikacijo in inšpekcije, ki ima tri naloge oziroma funkcije. Skrbeti mora, da ta center omogoča vso podporo inšpektorjem, to so telekomunikacije, računalniške povezave, varnost, prevoz po cestah transport z letali in helikopterji. Druga funkcija je vzdrževanje stikov z iraškimi oblastmi, predvsem z njihovo direkcijo za nadzor, ki zagotavlja spremljevalce pri vsaki inšpekciji; ti poskrbijo, da se na neki lokaciji takoj odprejo vrata in skrbijo za stike z iraškim zunanjim ministrstvom. Tretja funkcija pa je minimalno potrebno vzdrževanje in koordinacija del med glavnimi inšpektorji in komunikacija z vodstvom, z Direkcijo za plan in operacije v New Yorku.

Sogovornik je med drugim povedal, da stvari za zdaj potekajo razmeroma gladko, v okviru normalnih odstopanj, ki pa jih je pričakovati pri vsaki večji operaciji. V Iraku poteka veliko vzporednih stvari na različnih ravneh. Vse politično delo pa poteka v New Yorku, tako, da se s tem v Bagdadu ne ukvarjajo.

Gregorič je še pojasnil, da je UNMOVIC pristojen za razorožitev na področju kemičnega in biološkega orožja, izstrelkov in vodenih izstrelkov, ima pa tudi multidisciplinarni okvir. Trenutno imajo predstavnike vseh profilov, s tem, da inšpektorji še vedno prihajajo. Ob tem je Gregorič, kot edini Slovenec v mednarodni misiji v Iraku, poudaril, da potrebujejo strokovnjake s področja biologije, kemije, raketne tehnike, razminiranja oziroma iskanja min, dekontaminacije, ljudi za radarje, skratka vse profile za logistično podporo in za inšpektorje. Ob tem je svetoval vsem, ki jih delo zanima, naj pogledajo na spletno stran komisije UNMOVIC, odgovorijo na vprašalnike in morda se bo v Iraku znašel še kakšen Slovenec.

Za varnost misije je odgovorna iraška vlada in samo ona lahko zagotavlja varnost, sicer bi morali imeti tam celo armado. Prav tako je poskrbljeno za morebitno evakuacijo, ki je zadnja stopnja varnostnega načrta, je med drugim povedal Miroslav Gregorič.

Avstralija 2000 na fotografijah

V samozaložbi je izšla monografija z naslovom Avstralija 2000 in osvojitve prve zlate olimpijske medalje za samostojno Slovenijo. Fotografije Mateja in Vojka Preloga, zbirki bronastih kovancev in posterjev vseh 28 športnih panog ter zbrano gradivo dokumentirajo za nas najpomembnejši dogodek na olimpijadi - osvojitve prve zlate olimpijske medalje. Predstavljeni so naši najuspešnejši olimpijci: veslači Iztok Čop, Luka Špič, Jani Klemenčič, Milan Janša, Rok Kolander, Matej Prelog, strelec Rajmond Debevec, atletinja Brigita Langerholc in najpomembnejši dogodki. Avstralija 2000 postreže tudi z utrinki z enomesečnega potovanja po Avstraliji.

Slovenski vojaki v Afganistan

V Slovenski vojski preverjajo svoje zmogljivosti – To bo manjša skupina in bo v prvi fazi verjetno štela petnajst do dvajset vojakov.

Slovenija se je očitno odločila povečati svoj angažma v Afganistanu. Lani je tja poslala humanitarno pomoč, letos več ton orožja in streliva, zdaj pa se po zanesljivih informacijah v vojski pripravljajo še na napotitev vojakov. Politične odločitve o tem še ni, menda pa je vojska že dobila neformalen namig, naj se pripravi na to nalogo. Tja naj bi v prvi fazi odšlo le od 15 do 20 vojakov. Razloga za to sta dva. Prvič, Slovenska vojska še nima dovolj poklicnih vojakov, da bi mogla imeti poleg dokaj številne misije v Bosni večjo enoto še v Afganistanu. Najtežje je zagotoviti dovolj vojakov za rotacije vsakih nekaj mesecev. Drugič, miren Balkan je za Slovenijo strateško veliko pomembnejši kakor miren Afganistan. A na drugi strani slovenska politična oblast verjetno ne bi imela v Afganistanu vsaj minimalen vojaški kontingent, da bo v mednarodnih odnosih rabil za adut in za dokaz odločenosti Slovenije, da prispeva k svetovnemu miru.

Iz obrambnega ministrstva so poslali uradno pojasnilo. Pravijo, da so bili povabljeni k sodelovanju v mednarodnih silah za vzdrževanje miru v Afganistanu (Isaf). Namen operacije je vzdrževanje varnosti v Kabulu in okolici, pomoč začasni afganistanski vladi pri vzpostavitvi nacionalnovarnostnih struktur, obnovi države in vzpostavljanju in usposabljanju afganistanskih varnostnih sil. "Ministrstvo za obrambo možnosti za sodelovanje z majhnimi zmogljivostmi v mirovni operaciji še proučuje," so odgovorili. "Če bo v nadaljevanju pogovorov prišlo do odločitve o sodelovanju v mirovni operaciji za vzdrževanje miru Isaf III, bo Slovenska vojska sodelovala z majhno enoto, ki bo ustrezno usposobljena in opremljena," je povedal stotnik Simon Korez iz generalštaba SV.

Najtežja naloga pri tako oddaljeni mirovni operaciji je zagotovo logistična oskrba vojakov s hrano, gorivom, strelivom in drugimi potrebščinami. Še najlažje je ta problem urediti tako, da je majhna enota, kakršna bi bila slovenska, pod okriljem kakšne druge države, ki ima vlogo nekakšnega tutorja. V ta namen so slovenski predstavniki menda že navezali stike z Nemčijo in Nizozemsko. Tudi zato še ni mogoče izračunati, koliko bi vojaška navzočnost v Afganistanu stala slovenski proračun.

V Litvi, ki si z Estonijo in Latvijo goreče želi v Nato, so enoto za Afganistan zaceli sestavljati že jeseni. In čeprav je litovsko javno mnenje članstvu v tej vojaški zvezi bistveno bolj naklonjeno kakor slovensko, je eden od litovskih poslancev v parlamentarni skupščini Sveta Evrope septembra v Strasbourgu dejal, da se bo ta podpora drastično zmanjšala, kakor hitro bodo iz Afganistana v pocinkani krsti poslali domov prvega litovskega vojaka. B. S.

Osebnosti leta 2002 sta Marta Gregorčič in dr. Janez Potočnik

V Stanovski dvorani Ljubljanskega gradu je odgovorni urednik Dela Mitja Meršol razglasil, tokrat že dvanajstič, Delovo osebnost leta. To sta postala raziskovalka na Filozofski fakulteti Marta Gregorčič, ki končuje magistrski študij iz sociologije kulture in ki je postala znana lani, ko je spontano postala glas mladih, ki so bivali in ustvarjali v stavbi v Kurilniški 3, bolj znani kot Avtonomna cona Molotov.

Marta Gregorčič se je s tako imenovanimi obrobniimi, marginalnimi skupinami, kot so obritoglavci, prebežniki, ilegalci in drugi, ukvarjala že prej. Pred dvema letoma, denimo, se je ukvarjala z ilegalci - takrat, ko je bila slovenska javnost zelo ostro naperjena proti njim. Sodelovala je tudi pri ustvarjanju zbornika Ne Nato, mir nam dajte in pri nastajanju dravljanskega priročnika Nato za in proti. "Nekoč me je moj mentor opisal kot osebo, ki se zelo dobro znajde v kritičnih situacijah. Pa se ne," je dejala, "v takem svetu, kot sem zdaj, se ne, kajti v mojem svetu ni nagrad. In ne ukvarjam se z ljudmi z obrobja. Oni to niso. Tja so jih postavili mediji." Minister dr.

Janez Potočnik, človek, ki zvečer rad odigra partijo taroka in gre na rekreacijo, pa je ob priznanju dejal: "Vse je v ljudeh. Kakršno ekipo si izbereš, tako boš delal. Zanimivo pa je, da je vstopanje v Evropsko unijo pritegnilo takšno pozornost slovenskih bralcev, saj je v bistvu dolgočasno. Pravi boj se šele začel in bo trajal tri do pet let. Vedno manj bo slovesnosti, vedno več bo konfliktnih situacij." **Joe Jerman**

